

„Lepší lahváč v lese, nežli dřevař v putyce“

aneb

Jára Cimrman zakladatel orientačního běhu.

V dobách, kdy největší Čech vídeňského původu Jára Cimrman vyčerpal studnici své geniální tvořivosti v oborech malířství, kvantové mechaniky, hudby, matematiky, letecké akrobacie, baletu a genového inženýrství, rozhodl se obohatit tehdy v plenkách se nacházející sportovní disciplíny.

Nejprve se Cimrman, tehdy působící v malebných Šemánovicích na Kokořínsku, pustil do zavedení takzvaných "přespolních běhů" určených školní mládeži z okolních vesnic soustavně chodících pozdě na začatek výuky. Vytyčil tedy místa, kde si školáci mohli výrazně zkrátit trasu před zdoluhavým obcházením po polních cestách a pěšinách. Navíc zavedl měřené úseky, které žáci museli probíhat s co největším úsilím a které obvykle končili na prahu školy. Cimrman dětem tvrdil: "V měřeném úseku utíkejte až na práh školy s větrem o závod". Později Cimrmanova poučka zdomácněla mezi sportovními specialisty jako tzv. "aerobní práh".

Výsledek Cimrmanova úsilí se brzy dostavil. Školník Lucyk a zemědělec Mašek podali na Cimrmana stížnost starostovi pro vynášení (Mašek) a zanášení (Lucyk) ornice na podrážkách školní mládeže. Navíc na Cimrmana donášel i sám ředitel Hradecký, který na prahu školy často křísil méně zdatné jedince nemohocí popadnout dech. V literatuře se s tímto jevem můžeme setkat jako tzv. "anaerobní práh".

Cimrman se tedy zaměřil na lesní dělníky. Všiml si, že revírník Šulc, který vydával úkoly na dřevařské práce v různých částech Kokořínska, často dělníky při kontrole práce nacházel na úplně jiných místech. Většinou ve střediskové obci s restauračním zařízením. Svou nepřítomnost na pracovištích vysvětlovali zablouděním ve velmi členitém terénu kokořínských dolů a strží. Cimrman proto lesnímu správci nabídl kurzy orientace pro lesní pracovníky (později nazvané orientační běhy), které měly pomoci dělníkům zvládat obtíže s dopravou k místu pracovního nasazení. V rámci tréninků nejprve kontrolní trasy označoval fáborky (z barev se po dlouhém testování osvědčila oranžovo-bílá), později rafinovaně po lesích rozmísťoval barevně laděné lampióny, nám dobře známe z průvodů k výročí VŘSR. Navíc body vyznačoval do vlastoručně zhotovených map. Aby tato mapa byla srozumitelná i pro málo kartograficky zdatné lesníky, označoval vzrostlý les vhodný k těžbě na tehdejší dobu nezvyklou bílou barvou. I nevzdělaný dřevař pak z mapy pochopil, kde to má "vybít". Dělníci brzy dosahovali pozoruhodných výsledků. Zejména poté, co Cimrman ke kontrolám v lese začal přikládat láhve s plzeňskou dvanáctkou. Některé pražské oddíly později tento sport upravily do takzvaného "[lahváčového scorelaufu](http://lahvacove.misto.cz/)".

Nebýt právě jednoho takového nešťastného lahváčového kurzu orientace nedaleko Šemánovic, který chtěl Cimrman speštit tím, že ho udělal v noci a lampióny oživil uvnitř hořící svíčkou (navíc k lahvím plzeňského dával i placku borovičky na zahřátí), jistě by Kokořínsko proslavil více než kdejaká skandinávská země. Takhle jej pouze zviditelnil rozsáhlým požárem ve Vidimském dole. Pomocný dělník Šiman totiž po ořazení šesté kontroly (sedmý lahváč), nejprve unaven soutěžením vrhl, a pak po ztrátě rovnováhy i zvrhl svítící lampión.

Z nově objevených zdrojů čerpal a text sestavil Hynek z proslulého kokořínského oddílu přírodních sportů "Seskočil z rudé skály a vyrazil si dech" (světový ohlas získal především na Mělnicku).